

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

ЛИСАК І. В., канд. наук з фіз. вих. та спорту

Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

РОЛЬ СІМ'Ї У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ

Анотація. У тезах розглядається питання, пов'язане із здійсненням фізичного виховання в сім'ї. Доведено, що сім'я, як частина суспільства, є основною ланкою в процесі дбайливого ставлення дитини до власного здоров'я та здоров'я оточуючих.

Ключові слова: фізичне виховання, сім'я, батьки.

Вступ. Важливу роль у фізичному вихованні дітей відіграє сім'я. Сімейне фізичне виховання спрямоване на зміцнення здоров'я, оволодіння життєво важливими руховими навичками і вміннями, на досягнення високої працездатності. Крім фізичних якостей (швидкість, сила, витривалість, спритність, гнучкість) розвиваються цінні психічні якості (наполегливість, воля, цілеспрямованість, рішучість, самовпевненість).

Формування здоров'я дитини є одним із найважливіших напрямків сімейного виховання. Адже кожен із батьків бажає, щоб дитина виросла фізично й психічно здоровою. Багато в чому, формування здорового способу життя залежить від традиційної складової цього впливу: стилю життя сім'ї, способу організації життя, участі обох батьків у вихованні, правильної організації вільного часу сім'ї, ставлення самих батьків до фізичної культури. Отже, спосіб життя сім'ї в основному обумовлює і спосіб життя дітей.

Саме батьки є першими «учителями» у пропагуванні здоров'я серед дітей. У родинному колі проходить основна частина соціалізації здоров'я, мета якої полягає у формуванні поведінки, умінь та навичок дитини, що сприятимуть доброму самопочуттю та захисту від різних загроз для здоров'я на всіх етапах її розвитку [6].

В наш час, повноцінному прилученню до цінностей фізичної культури протягом життя людини перешкоджають як суб'єктивні причини (недостатня мотивація, спотворені схильності та звички), так і об'єктивні причини (соціально-економічне неблагополуччя, кризи духовно-моральної сфери сучасного суспільства, який є наслідком руйнування традиційних устоїв сім'ї, низька педагогічна культура батьків, недооцінка батьками ролі ціннісного потенціалу фізичної культури, яка є визначаючим фактором укріплення здоров'я своєї дитини, і недостатньо усвідомлений підхід до фізичного виховання в сім'ї при неадекватній оцінці батьками своєї ролі в цьому процесі) [2, 3, 4].

Таким чином, сім'я, яка споконвічно повинна закладати в дитині основні поняття і уявлення про здоров'я, здоровий спосіб життя, фізичне виховання, мораль

і самовдосконалення на сьогодні не готова виконувати цю функцію [7]. В роботах російських вчених П. Ф. Лесгафта [5] та Є. А. Покровського [8] відзначена роль сім'ї в підтримці психофізичного здоров'я дитини. Регулярні заняття фізичними вправами і спортом в межах сімейного побуту не тільки дозволяють вирішити оздоровчі, освітні і виховні завдання, але і, як відзначають багато авторів, зміцнюють сімейні відносини, позитивно впливають на дитячо-батьківські взаємодії. Крім того, загальновідомо, що фундамент здоров'я закладається в період внутрішньоутробного розвитку і в значній мірі залежить від здоров'я батьків. З цього виходить, що багато що визначається саме відношенням батьків до свого здоров'я і здоров'я майбутньої дитини, їх життєвою позицією у підтриманні здорового способу життя [1].

Мета роботи: встановити, яку участь беруть батьки у фізичному вихованні своїх дітей та з'ясувати, як батьки ставляться до занять фізичною культурою та спортом.

Основними методами дослідження були: аналіз і узагальнення літературних даних, анкетування батьків, методи математичної статистики.

Із метою вивчення питання співпраці сім'ї і школи у фізичному вихованні дітей та ставлення батьків до фізичної культури і спорту нами була розроблена спеціальна анкета. Дослідження проводилося в загальноосвітній школі №4 м. Вінниці в паралелі 7-х класів. Анкетуванням було охоплено 60 батьків (з них 52 жіночої та 8 чоловічої статі) ЗОШ №4. Вік батьків коливався від 32 до 45 років, освіта вища – 26,7 % та середня – 73,3 % .

Результати досліджень. В результаті анкетування нами були виявлені такі результати: 85 % батьків позитивно відносяться до занять фізичною культурою, 15 % - прихильно (доброзичливо) і жодна відповідь не відображає негативного ставлення.

Ставлення батьків до фізичної культури та спорту ми дізналися з питання: «Чи ставитися Ви до занять з фізичної культури так само, як до уроків з інших предметів?». Аналіз відповідей показав, що 75 % батьків серйозно відносяться до предмету «фізкультура»; 15 % - сприймають фізкультуру, як необов'язкову дисципліну; 10 % батьків не змогли дати чітку відповідь на це запитання.

Письмові відповіді батьків засвідчують, що фізкультура є одним з головних предметів у школі, який вони поважають, але в усних розмовах, на жаль, більшість батьків дали інші відповіді. Їх хвилюють успіхи дітей у навчанні з інших предметів, результати навчання у музичній чи танцювальній школі. Робота дітей на уроках фізичної культури, їх позаурочна спортивна діяльність залишаються у багатьох сім'ях поза контролем і увагою батьків. Не всі розуміють, що на батьків покладена велика відповідальність за те, чи буде їхня дитина любити фізичну культуру і спорт та займатися ними, чи назавжди залишиться з думкою, що це другорядна справа і не варто на неї витрачати час. Тому нерідко причиною негативного ставлення школярів до фізичної культури є аналогічне ставлення до неї батьків.

Більшість сімей з якими спілкувались, заклопотані вирішенням проблем економічного характеру, що посилює соціальну тенденцію самоусунення батьків від вирішення питань виховання і особистого розвитку дитини. В таких сім'ях

втрачено традиційне сприйняття батьківства і дитинства. Культ життєвого успіху, матеріального благополуччя, професійного і суспільного зросту призвів до катастрофічного падіння соціального престижу материнства і батьківства, втраті традиційного розуміння сімейного виховання, порушення педагогічних традицій в сім'ї, родинних та дитячо-батьківських відносин. Всі перераховані факти призвели до численних проблем дитинства – надзвичайно збільшився відсоток дітей з відхиленням від норми в стані здоров'я, фізичного, емоційно-вольового розвитку і поведінки. Школа на сьогодні залишається одним з важливих соціальних інститутів, яка забезпечує освітній і виховний процес та дійсну взаємодію дитини, батьків і соціума [7]. У такій ситуації школа повинна бути стимулятором фізичного виховання як організація, що здійснює державну програму виховання молоді. Тому проблема об'єднання зусиль школи і батьків для активізації залучення дітей до занять фізичними вправами та підвищення фізкультурної освіченості батьків є на сьогодні актуальною.

Висновки. Таким чином, ставлення батьків до фізичної культури та спорту загалом позитивне, але відповіді на деякі питання батьків наводять на думку, що деяким батькам «все одно». Саме від батьків залежить рівень оволодіння дитиною основних навичок здорового способу життя, які матимуть вплив на її здоров'я у старшому віці та запобігатимуть різним хворобам.

Наше анкетування допомогло виявити проблеми і зробити висновок, що не всі батьки компетентні у вихованні дитини в здоров'ї. Більшість батьків керуються у процесі виховання лише власним попереднім досвідом, не беручи до уваги більш нові виховні традиції та сучасні методи виховання.

Перспективи подальших досліджень. У майбутніх дослідженнях плануємо за допомогою анкетування з'ясувати, як ставляться до занять фізичною культурою та спортом батьки інших загальноосвітніх шкіл та порівняти їх.

Список використаної літератури:

1. *Бакіко І. В. Ставлення батьків до фізичного виховання і спорту / І. В. Бакіко // Молода спортивна наука України: Зб. наукових праць з галузі фізичної культури та спорту. – Л., 2001. – Вип.5. –Т.1. – С.5-7.*
2. *Безденежных Г. А. Роль родителей в физическом воспитании дошкольников. / Г. А. Безденежных // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2009. - №3 –С.50.*
3. *Вацеба О. Ставлення батьків та вчителів до проблем фізичного виховання першокласників / Оксана Вацеба, Олена Бондарчук // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: Збірник наукових праць Волинського національного університету. – Луцьк, 2008. – Т.2. – С.34.*
4. *Ким Т. К. Исходные предпосылки реализации специфических функций физической культуры в условиях семейного быта / Т. К. Ким // Теория и практика физической культуры. – 2009 - №9. – с. 58-62.*
5. *Лесгафт П. Ф. Избранные педагогические сочинения / П. Ф. Лесгафт [Вступ. ст. И.Н.Решетень; АПН СССР]. – М.:Педагогика, 1988. – 398с.*

6. Лисак І. Співпраця сім'ї та школи у процесі фізичного виховання школярів / Ірина Лисак // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2012. - №1. – С. 59-63.
7. Лук'янченко М. І. Педагогіка здоров'я через призму сімейного виховання / М. І. Лук'янченко // педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наукових праць під ред. Єрмакова С. С., Харків, ХДАДМ, 2011. - №9. – С.73-76.
8. Покровский Е. А. Русские подвижные игры / Е. А. Покровский. – Самара: Агентство образовательного сотрудничества, 2007. – 48 с.